

Halvard L. Aasjord, seniorforsker

SJARKEN SOM SIKKER ARBEIDSPASS

Hovedmålet for "Fiskebåten som sikker arbeidsplass" er å bidra til bedre helse, miljø og sikkerhet i fiskeflåten.

Mål delprosjekt 1: *Gjennomføre en dybdeanalyse av årsakene til dødsulykker og alvorlige personskader i fiskeflåten.* Kunnskap som fremskaffes skal redere og mannskap kunne benytte som grunnlag for å implementere gode sikkerhetstiltak for å unngå ulykker.

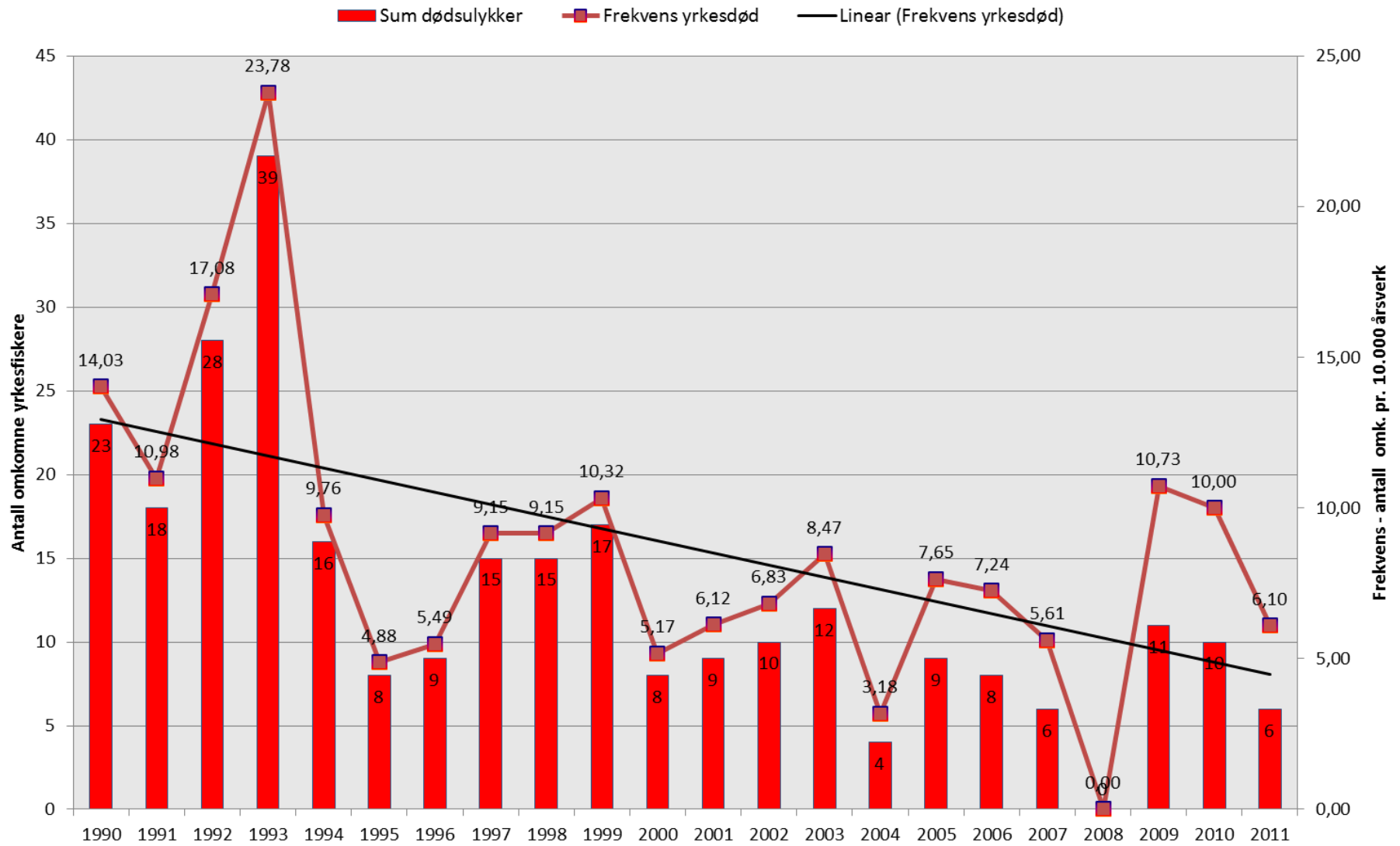
SAMMENLIKNING AV ULYKKESRISIKO MELLOM ULIKE NÆRINGER

- En sammenlikning av personulykker og risiko i norsk fiskeri (fiske & fangst) mot landbruk (jord- og skogbruk), havbruk (akvakultur) og offshore (supply flåte) for siste 11-årsperiode 2000 - 2010

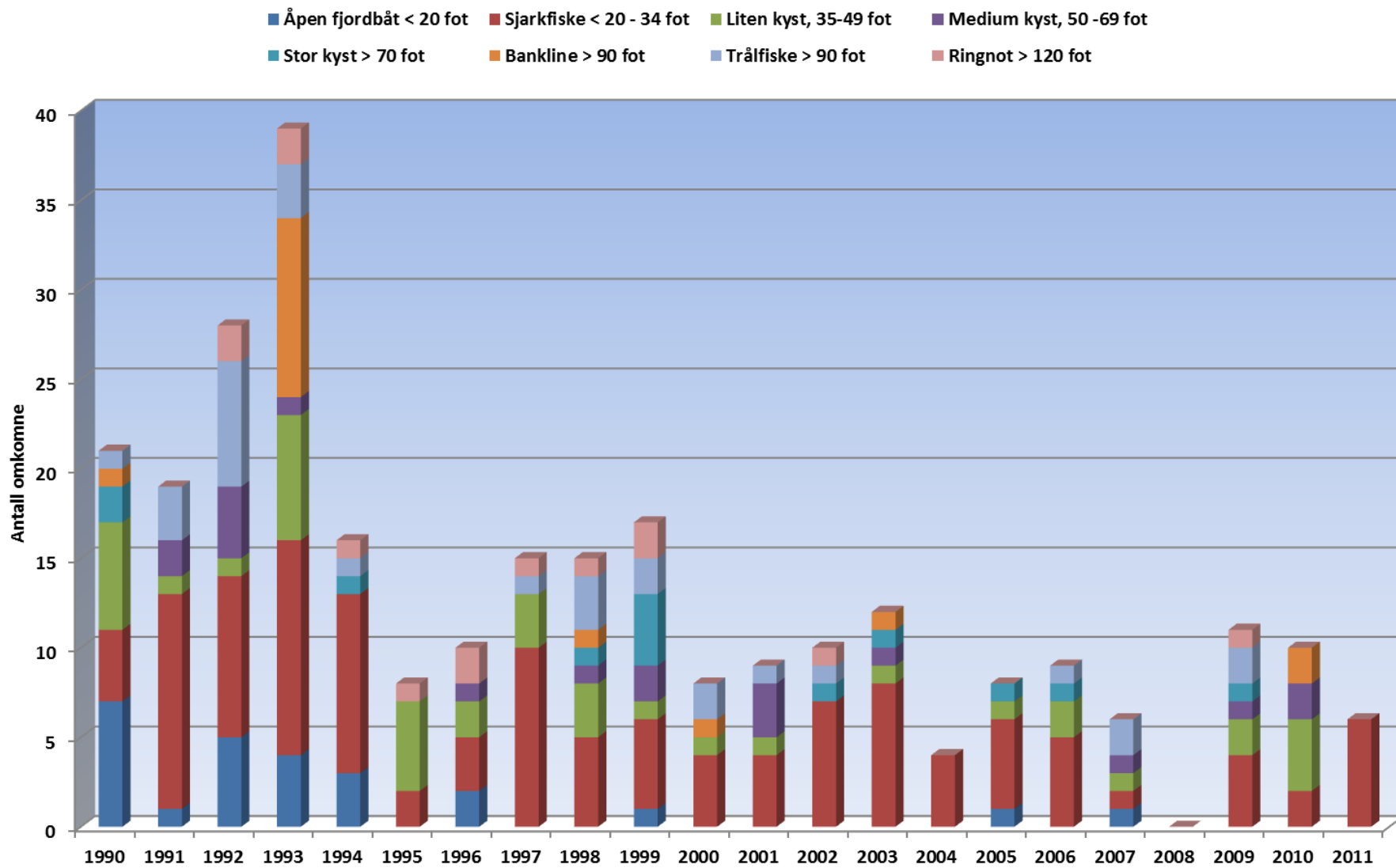
Sammenliknbare næringer	Dødsulykker / yrkesdød 11-årsperioden 2000 - 2010	Rapporterte personskader 10-årsperioden 2000 - 2009
Fiskeri kontra landbruk	4,8 ganger farligere	3,92 ganger mer skadeutsatt
Fiskeri kontra havbruk	3,9 ganger farligere	1,28 ganger mer skadeutsatt
Fiskeri kontra offshore	7,0 ganger farligere	2,49 ganger mer skadeutsatt
Landbruk kontra offshore	1,4 ganger farligere	0,50 ganger mer skadeutsatt

- **Å være sjarkfisker (på fartøy < 15 meter) var hele 10 ganger farligere enn å være norsk landbruksarbeider (eller bonde) i 11-årsperioden 2000 - 2010!**
- **Å være fisker på havfiskebåt var to ganger farligere (eller dobbelt så farlig) som å være ansatt som sjemann på norsk offshorefartøy i 11-årsperioden 2000 - 2010!**
- Trondheim, 2011-02-11/HAA

Dødsulykker i den norske fiskeflåten - Jan. 1990 - des. 2011

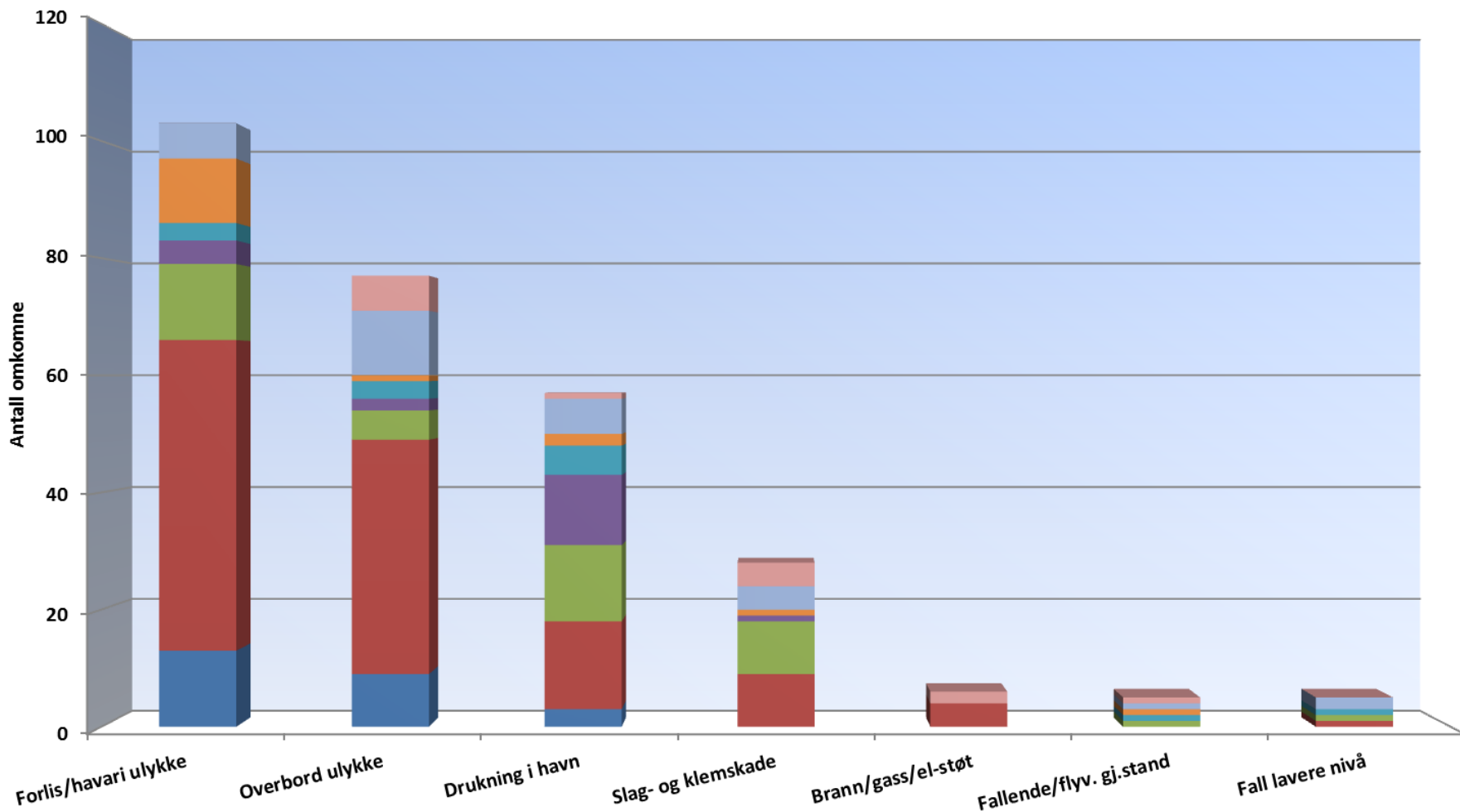

Dødsulykker i norsk fiskeri - Jan. 1990 - des. 2011 - Åtte fartøgrupper

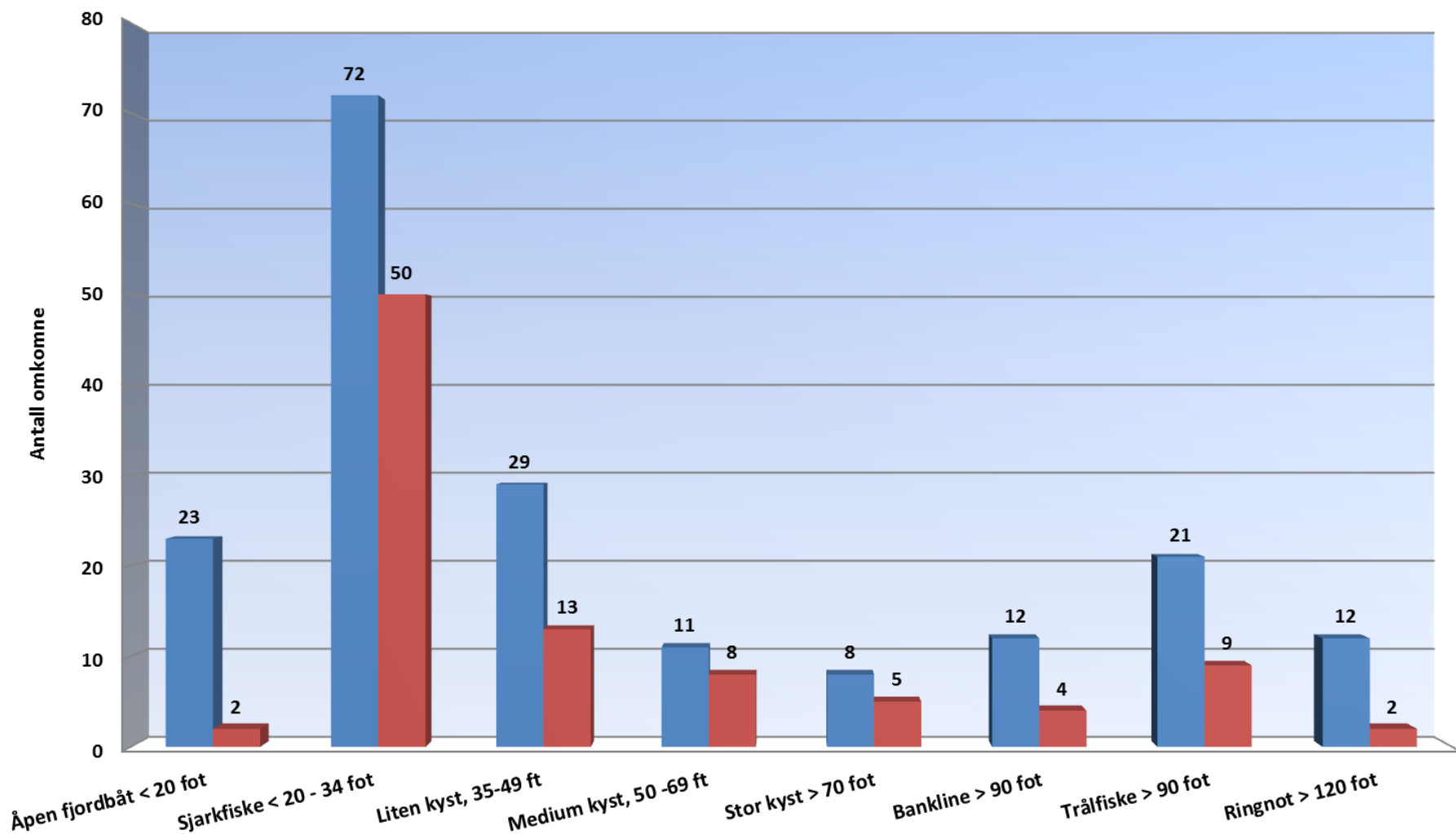
Dødsulykker i fiskeflåten - 1990 - 2011 - fordelt på ulykkeshendelse

- Åpen fjordbåt < 20 fot
- Sjark/kystfiske, 20 -34 fot
- Liten kystbåt, 35 - 49 fot
- Medium kyst, 50 - 69 fot
- Stor kystflåte > 70 fot
- Bankline/garn > 90 fot
- Trålfiskeri > 90 fot
- Ringnot/trål > 130 fot

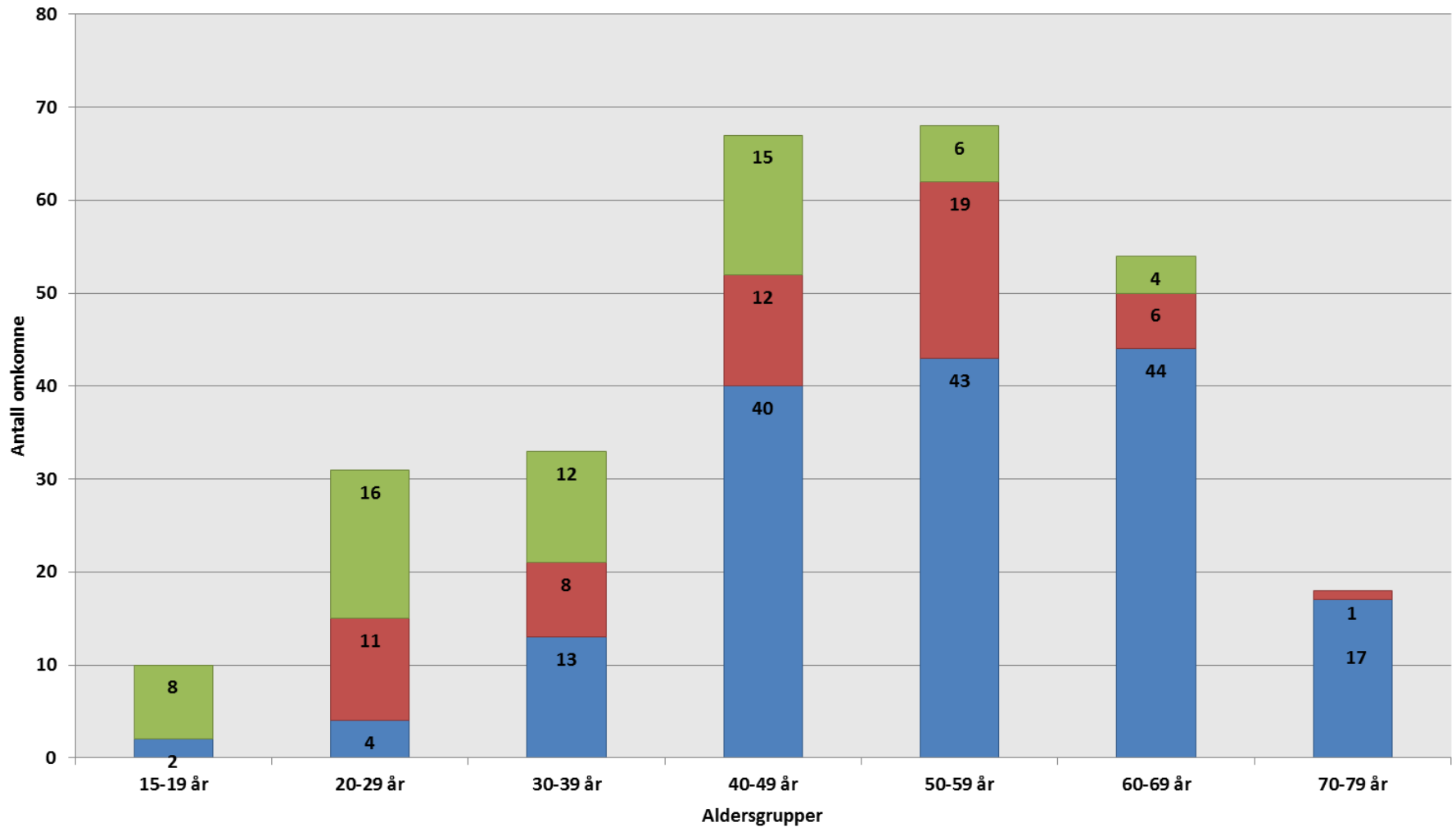
Dødsulykker i fiskeflåten - utvikling over to tidsperioder

■ Perioden 1990 - 1999 ■ Perioden 2000 - 2011

Dødsulykker fordelt på tre flåtegrupper og sju aldersgrupper

■ Sjøarkfiske, L < 43 fot (12,9 m)   ■ Kystfiske, L = 42- 89 fot (27,99 m)   ■ Havfiske, Loa > 90 fot (27,45 meter)

Sjarkfiske – liten kystfiskeflåte < 15 meter

A. Ulykkeshendelser – yrkesdød blant kystfiskere

1. Omkommet ved forlis/havari eget fartøy – sum 79 omkomne
  2. Drukning ved fall/dratt overbord-ulykker – sum 54 omk.
  3. Drukningssulykke - eget fartøy i havn – sum 31 omk.
  4. Dødsulykker ved slag- & klemskader – sum 18 omk.
  5. Forulykket ved brann/gass eller elek.støt – sum 4 omk
  6. Omkommet ved stikk/kuttskade – 1 omkom
  7. Truffet av fallende/flygende gjenstand – 1 omkom
  8. Fallulykke – lavere nivå – 1 omkom
- Sum antall over perioden: 1990 - 2011: 189 omkomne
  - Herav: Åpen båt - 25 omk. + Sjark -122 omk. + Liten kyst – 42

BENDIKSEN'S RESCUE LADDER

Many fishermen perish by falling overboard from their vessels. A ladder from the vessel's side would save many such fishermen. In order to reduce the number of these accidents, the ladders are approved by the Norwegian Directorate of Navigation. All small vessels must be equipped with a rescue ladder. On vessels manned by two people, one ladder is sufficient; on one-man vessels there must be two ladders – one on either side.

Dealer:

Manufacturers: **Bendiksens Sveiseverksted**
N-6684 Valsøyfjord
Tel.: +47-073-35540

Sjarkfiske – over bord-ulykker

Setting av fiskeredskap – line – teiner – garn

- Fisker blir fast i iletau under setting og blir drøtt over bord
- Fisker kan bli slått eller kastet over bord ved fiske i dårlig vær

Medvirkende årsak:

- Fot eller hånd fast i iletau/teine /garn ved setting og fisker kommer seg ikke løs
- Store fartøybevegelser kombinert med glatte/sleipe dekk og lave rekker

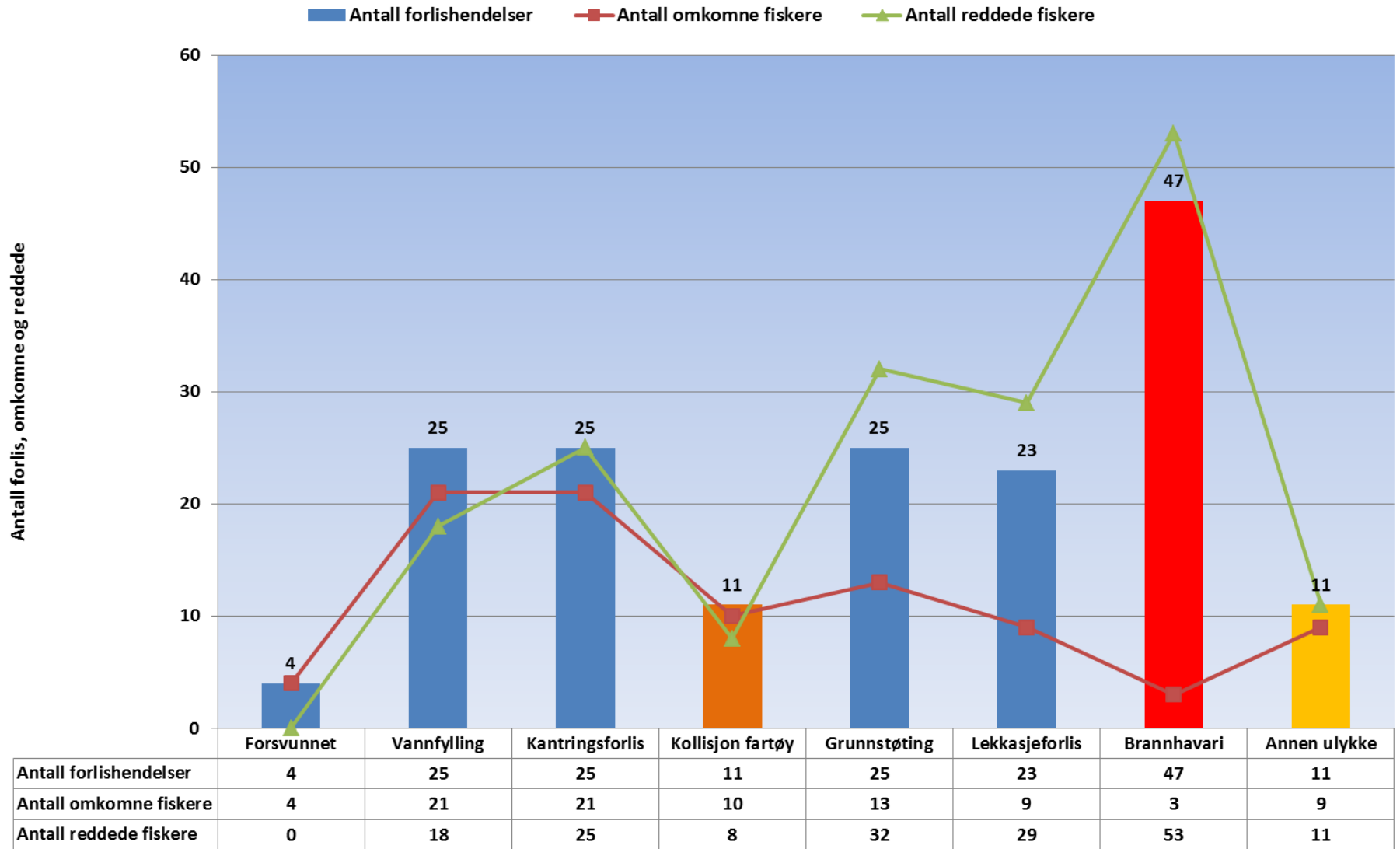
Sikkerhetstiltak - sikkerhetsutstyr:

- Tilgjengelig kniv – i belte eller ved utsatt posisjon
- Sklisikring på dekk – dekksmaling m.m.
- Bruk av verne støvler med sklisikker såle
- Bruk av sikkerhetsline/løpestreng med sikkerhetsbelte/-sele
- Bruk av arbeidsklær med flytemidler eller redningsvest
- Personalarm kombinert med nødstopp for spill/vinsj og hovedmotor
- Bruk av redningsleider (overbordleider) – som er påbudt

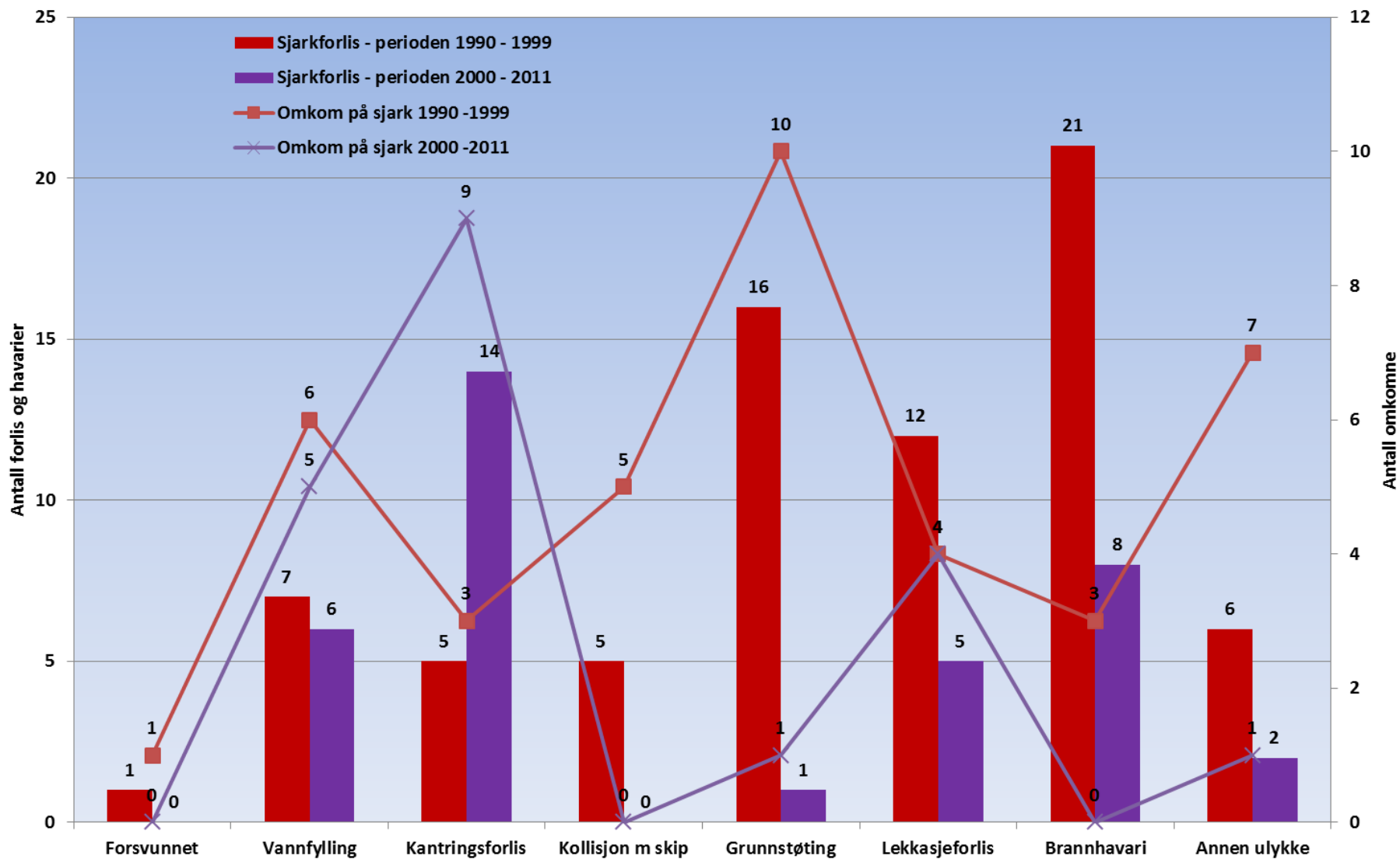
FORLIS OG HAVRIER I DEN MINDRE KYSTFISKEFLÅTEN

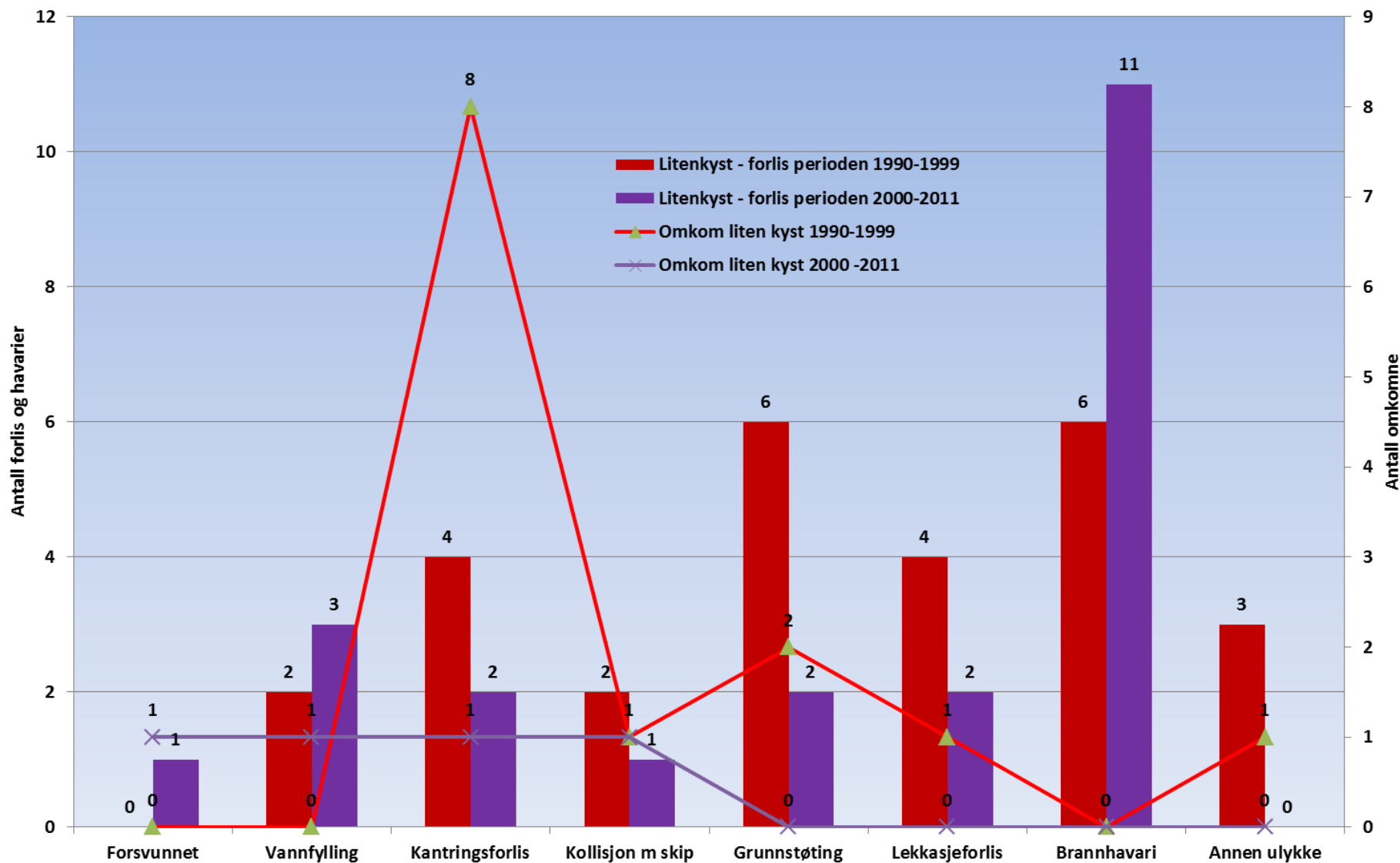
Forlis og havariulykker i liten kystfiskeflåte - Jan. 1990 - juni 2011

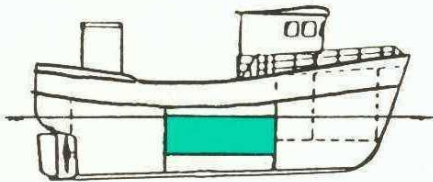
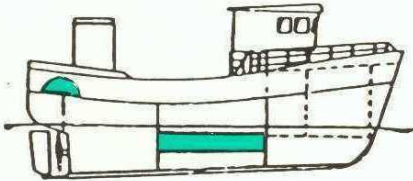
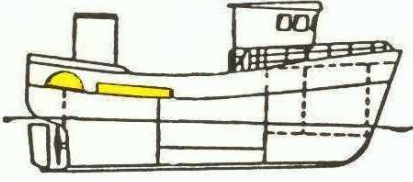
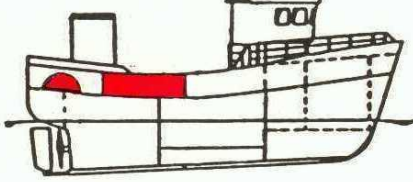
Forlis og havarier i sjarkflåten, 20 - 34 fot - Jan. 1990 - juni 2011

Forlis og havarier i liten kystflåte, 35 - 49 fot - Jan. 1990 - juni 2011

STABILITETS-PLAKAT

 SJØFARTSDIREKTORATET	PLASSERING AV REDKAP OG FANGST	STABILITET		
		BRUKBAR	PÅ GRENSEN	FARE FOR KANTRING
	<ul style="list-style-type: none"> Fangst i lasterommet 			
	<ul style="list-style-type: none"> Delvis lastet (i rom) Redskap på dekk 			
	<ul style="list-style-type: none"> Litt fangst på dekk Redskap på dekk Tomt lasterom 			
	<ul style="list-style-type: none"> Betydelig fangst på dekk Redskap på dekk Tomt lasterom 			

Noen venter deg heime – tenk sikkerhet og stabilitet

Viktige tiltak for å sikre fartøyets stabilitet (korrigert versjon):

- Gjør deg godt kjent med innholdet i fartøyets stabilitetsrapport – dvs. de ulike stabilitetskondisjoner og lastmarginer
- Skalk ventiler, dører og lukeåpninger under fart i dårlig vær og under kritiske situasjoner på fiskefeltet
- Sikring av fiskeredskap og fangst mot forskyvning på åpent/lukket dekk/i læsterom
- Lenseporter skal fungere og må ikke blokkeres av løs fiskelast eller fiskeredskaper
- Plasser mest mulig av fangsten i læsterom, redskaper holdes sikret i binger på dekk
- Unngå farlig sjø aktenfra dersom fartøyet i oppfører seg dårlig på låring sjø
- Unngå for store ytre krefter og momenter – både tverrskips og langsksips under fangst
- **Det må utføres ny krengeprøve og stabilitetssjekk ved ombygging og økning av fartøyets utstys- og redskapsmengde**